

og derfor vilde jeg ikke nævne et for langt Tidrum; men Spørgsmaalet om Fortolkningen af Forordning 15de Juni 1792 § 11 har altsaa ligget for Spørgsmaal har kunnet opkastet i forskjellige Retninger; Spørgsmaalet er ikke blot det, som vi nu nærmest have talt om, nemlig om den hele Vortförs-pagtningsret lovligt kan øves, naar Cieren faaer den paagjældende Forpagter til at afskrive sig denne Ret til at sætte en Anden i sit Sted. Men Spørgsmaalet er sandelig ogsaa det, hvad Enhver, der vil gjennemlæse, hvad der er skrevet om dette Forhold, maa vide: hvorledes staaer Forpagteren, naar Contracten Intet indeholder om Afgang til Overdragelse til Andre? Hvad i det Hele taget angaaer den Paaastand, som min ærede Sidemand vilde gjøre gjældende, at det Tilfælde, som udtrykkelig omhandles i Lovforslaget, Afgangen til Overdragelse i levende Live til Slægten, slet ikke skulde være tvivlsomt, saa siger jeg: det er en Mening, som det ærede Medlem fremførte, det er en Mening, som under alle Omstændigheder tildeels maatte begrændses, men som selv med den fornødne Begrændsning kun er en Mening som enhver anden. Jeg er vant til i juridiske Spørgsmaal at høre saamange Meninger, jeg kan have min egen Mening, som er i modsat Retning af Andres, men det er ingenlunde sagt, at det hjælper mig, at jeg troer at kunne bevise min Menings Rigtighed, jeg veed af Erfaring, at det kan hændes, at de Meninger, man anseer for de allerstikreste og uomtvisteligste, naar de skulle gjennemgaae Udproven, ikke staae sig. Man kan have sin Mening og troe at have bevist den paa det Allernomstødeligste, men dersom der er et Par Stemmers Overvægt imod den i Retten, saa bliver Resultatet et andet. Det kan altsaa ikke nytte, at det ærede Medlem her siger, at efter hans Mening er den Ret, som vort Forslag indeholder med Hensyn til Overdragelse i levende Live til Son, Sønnesøn, Datterföns, for ikke at tale om Svigerföns og Stedsföns, ikke tvivlsom; jeg stiller derimod den bestemte Paaastand, at den er saare tvivlsom. Jeg siger, at hvis overhovedet Afgangen til i levende Live at overdrage Forpagtningen til Andre, be-

strides efter den nugjældende Lov, saa kan den og bestrides, hvor Spørgsmaalet er om Overdragelse til en af Arvingerne inden Arveladerens Død. Det turde være meget usikkert, om man vil kunne anvende Budet, Forordningens § 11, om Arvingerne, før Arveladeren er død. Det er imidlertid, som sagt, ikke her Stedet til at indlade sig paa indtrængende Fortolkningsundersøgelser, men det var nødvendigt at fremhæve, at den udtrykkelige Afgjørelse af Forpagterens Ret, som ved vort Forslags Antagelse vil finde Sted i forskjellige Retninger, anseer jeg i bestemt Modsetning til hans Udtalelse for meget vigtig og betryggende. Lad mig ikke destomindre tilføie, at de Betragtninger, som min ærede Collega gjorde gjældende, uagtet de efter min Mening tildeels ikke holde Stik, ligesuldt have været mig kjærkomne. Der har maaskee været ærede Medlemmer af Thinget, der fra Først af have fundet, at jeg uden Nødvendighed i Udvalget saa stærkt fremdrog disse Spørgsmaal; de ville, hvis de ikke alt tidligere have følt det, ialfald vistnok nu see, at jeg har fulgt en rigtig Opfattelse af Forholdet, naar jeg erklærede med saa megen Bestemthed, at det her var rettlige Spørgsmaal, som maatte komme frem, som ikke kunde blive liggende, at det altsaa ikke var et vilkaarligt Indfald, naar jeg fremdrog disse Spørgsmaal, uagtet de hverken vare komne frem i Folkethinget eller i Regjeringsforslaget, men at det var, fordi jeg holdt mig overbevist om, at naar man overhovedet rørte ved dette Forpagtningsforhold, saa maatte efter Sagens hele historiske Gang disse Spørgsmaal ogsaa komme frem. Jeg sagde før, at nu have vi i mindst 10 Aar haft denne Brugsform anvendt, og der er endnu ikke kommen nogen Proces frem; uagtet alle disse Spørgsmaal ere tvivlsomme, saa har Indenrigsministeren dog ladet Sagen falde uden Proces. For at forebygge, at Noget maaskee siden vilde gjøre mig ansvarlig i denne Retning, beder jeg om Tilladelse til at gjøre en personlig Bemærkning. Jeg vil oprigtig skrifte, at jeg imorges fik en vis Skræk for, at det var mig selv, der om end kun i Formen var ansvarlig for, at den af Ministeren, i sin Tid reiste Sag ikke blev indbragt for Høiesteret til ende-